

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 4.1.2012 r. powód K. M. prowadzący działalność gospodarczą pod firmą Usługi (...) w Jadownikach wniósł przeciwko pozwanemu J. Ł. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą P.H.U. Jot-Ł we W. o zapłatę kwoty 3.599 zł z ustawowymi odsetkami i kosztami procesu. W uzasadnieniu powód podał, iż otrzymał od spedytora (...) S.A. zlecenia przewozu drogowego towarów, zaś odbiorcą wykonanych przez powoda przewozów był pozwany. Przewóz został wykonany prawidłowo, towar odebrany przez pozwanego, lecz spedytor nie zapłacił powodowi należnego wynagrodzenia za przewóz. Postanowieniem Sądu Rejonowego Katowice-Wschód z dnia 3.12.2010 r. ogłoszono (...) S.A. Wobec braku uiszczenia wynagrodzenia przez spedytora powód wystąpił o zapłatę przeciwko pozwanemu jako odbiorcy przesyłek zgodnie z art. 51 ustawy – Prawo przewozowe. Pomimo wezwania do zapłaty pozwany oświadczył, że nie uznaje roszczenia, zwrócił otrzymane od powoda dokumenty i nie uregulował należności.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 28.2.2012 r., sygn. akt XV GNC 193/12, Sąd Rejonowy uwzględnił w całości żądanie pozwu.

Od powyższego nakazu pozwany złożył sprzeciw, zaskarżając nakaz w całości i wnosząc o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania. W uzasadnieniu wskazał, iż (...) Sp. z o.o. i (...) S.A. łączyła ramowa umowa o współpracy, której przedmiotem było realizowanie przewozów. Ponieważ za wykonane przewozy, w tym objęte niniejszym sporem, (...) Sp. z o.o. już zapłaciła spółce (...), przeto nie istnieją jakiegokolwiek opłaty obciążające przewieziony towar i nie ma zastosowania art. 51 ust. 1 Prawa przewozowego. Ponadto pozwany zarzucił przedawnienie roszczeń powoda, gdyż minął już ponad rok od dnia, kiedy zapłata winna nastąpić, tj. rok licząc od dnia odbioru przesyłki od powoda. Pozwany zarzucił także, że powód nie wykazał żądania pozwu.

W odpowiedzi na sprzeciw powód podtrzymał żądanie i podkreślił, że początek biegu przedawnienia należy liczyć od dnia, w którym zapłata powinna nastąpić, a zatem bieg terminu przedawnienia roszczenia powoda wobec pozwanego należy liczyć od dnia 24.11.2011 r., kiedy pozwany otrzymał od powoda wezwanie do uiszczenia wynagrodzenia za przewóz.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy oddalił powództwo (pkt I) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt II).

Sąd Rejonowy dokonał następujących ustaleń faktycznych:

Powód otrzymał od spedytora (...) S.A. zlecenie przewozu drogowego towarów, których odbiorcą był pozwany. Nadawcą przesyłki była (...) Sp. z o.o. Transport towarów został wykonany w podanych niżej datach i z tego tytułu powód wystawił (...) S.A. następujące faktury VAT:

– za towar dostarczony w dniu 5.10.2010 r. – faktura VAT nr (...) z dnia 7.10.2010 r. na kwotę 3.358,42 zł z terminem płatności oznaczonym na 60 dni,

– za towar dostarczony w dniu 12.10.2010 r. – faktura VAT nr (...) z dnia 14.10.2010 r. na kwotę 3.358,42 zł z terminem płatności oznaczonym na 60 dni,

– za towar dostarczony w dniu 3.11.2010 r. – faktura VAT nr (...) z dnia 08.11.2010 r. na kwotę 4.397,12 zł z terminem płatności oznaczonym na 60 dni,

– za towar dostarczony w dniu 8.11.2010 r. – faktura VAT nr (...) z dnia 10.11.2010 r. na kwotę 2.801,61 zł z terminem płatności oznaczonym na 60 dni,

– za towar dostarczony w dniu 16.11.2010 r. – faktura VAT nr (...) z dnia 17.11.2010 r. na kwotę 4.725,12 zł z terminem płatności oznaczonym na 60 dni,

– za towar dostarczony w dniu 24.11.2010 r. – faktura VAT nr (...) z dnia 24.11.2010 r. na kwotę 3.320,11 zł z terminem płatności oznaczonym na 60 dni,

– za towar dostarczony w dniu 25.11.2010 r. – faktura VAT nr (...) z dnia 26.11.2010 r. na kwotę 3.370,13 zł z terminem płatności oznaczonym na 60 dni.

(...) S.A. wystawiła (...) Sp. z o.o. jako odbiorcy następujące faktury tytułem wykonanych usług: nr (...) na kwotę 104.126,06 zł z terminem zapłaty na dzień 6.2.2011 r., nr (...) na kwotę 211.683,26 zł z terminem zapłaty na dzień 6.1.2011 r., nr (...) na kwotę 93.711,14 zł z terminem zapłaty na dzień 13.2.2011 r. Należności objęte tymi fakturami zostały przez (...) Sp. z o.o. zapłacone.

W dniu 24.11.2011 r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 3.599 zł wynikającej z faktur VAT wystawionych przez powoda w terminie 7 dni. W odpowiedzi pełnomocnik pozwanego oświadczył, iż nie uznaje roszczenia za zasadne.

Sąd Rejonowy Katowice-Wschód X Wydział Gospodarczy ds. upadłościowych w dniu 3.12.2010r., sygn. akt X Gup 41/10/1, ogłosił (...) S.A.

Pismem z dnia 23.11.2011 r. powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 7.560,15 zł. Strona pozwana poinformowała powoda, iż należności zostały zapłacone przez spółkę (...) Sp. z o.o. na rzecz (...) S.A.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy ocenił, że kwestią sporną pozostawało, czy pozwany ma obowiązek zapłaty za wykonany przewóz i czy zasadny był podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Sąd zważył, iż z dokumentów dołączonych do pozwu oraz do sprzeciwu od nakazu zapłaty wynika, że powód wykonał umowę przewozu i dostarczył towar pozwanemu. Zgodnie z art. 774 k.c. przez umowę przewozu przewoźnik zobowiązuje się w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do przewiezienia za wynagrodzeniem osób lub rzeczy. W przedmiotowej sprawie spedytor, tj. (...) S.A., zlecił powodowi transport towaru do pozwanego, a nadawcą przesyłki była spółka (...) Sp. z o.o. Zdaniem Sądu, dokumenty dołączone do akt sprawy, w tym listy przewozowe wystawione przez (...) S.A. zawierające dane osobowe kierowców oraz numery pojazdów, którymi pracownicy powoda wykonywali przewozy, wraz z dowodami rejestracyjnymi tychże pojazdów oraz umowami o pracę poszczególnych kierowców, w pełni potwierdzały stanowisko powoda przedstawione we wniesionym pozwie.

W ocenie Sądu Rejonowego, powództwo było niezasadne, albowiem słuszny był podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia. Zgodnie z treścią art. 117 k.c., z zastrzeżeniem przewidzianych w ustawie wyjątków roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, zaś po upływie okresu przedawnienia ten, przeciwko któremu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Dochodzone pozwem roszczenie o wypłatę odszkodowania od ubezpieczyciela ulega przedawnieniu na zasadach określonych w art. 77 § 1 Prawa przewozowego, zgodnie z którym roszczenia dochodzone na podstawie ustawy lub przepisów wydanych w jej wykonaniu przedawniają się z upływem roku. Zgodnie z art. 120 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W ocenie powoda roczny termin należało liczyć od dnia wymagalności faktur wystawionych przez powoda na rzecz (...) S.A. Sąd podzielił jednak stanowisko pozwanego, iż w przedmiotowej sprawie roczny termin przedawnienia należało liczyć od dnia dostarczenia przesyłki, gdyż pozwana nie była stroną umowy zawartej przez powoda ze spółką (...) S.A. Z tego powodu dopiero z chwilą odbioru przesyłki pozwana spółka nawiązała stosunek zobowiązaniowy z powodem. W tym zakresie Sąd w pełni podzielił stanowisko Sadu Najwyższego zawarte w wyroku z dnia 16.12.2009 r., sygn. akt I CSK 162/09, iż dla roszczeń przewoźnika o przewoźne w przewozie lądowym towarów roszczenie staje się wymagalne z chwilą dostarczenia przesyłki do odbiorcy. Z listów przewozowych dołączonych do akt sprawy wynikało, że pozwany dokonał odbioru towarów dostarczonych przez powoda w okresie od dnia 5.10.2010 r. do dnia 25.11.2010 r. W ocenie Sądu zatem, od dnia 5.10.2010 r. należało liczyć termin przedawnienia najwcześniej dostarczonej przesyłki. Bezspornie pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 4.1.2012 r., roszczenie powoda uległo przedawnieniu dla najwcześniej dostarczonego towaru w dniu 5.10.2011 r., a dla towaru dostarczonego najpóźniej w dniu 25.11.2011 r.

„Na marginesie” Sąd Rejonowy wskazał, że należność tytułem wykonanego transportu została w pełni uregulowana przez (...) Sp. z o.o. Do wniesionego sprzeciwu pozwany dołączył bowiem potwierdzenia przelewów świadczące o tym, że należności wynikające z faktur wystawionych przez (...) S.A. tytułem poszczególnych usług transportowych zostały w całości zapłacone na rzecz (...) S.A. przez spółkę (...) Sp. z o.o.. Zgodnie z treścią art. 51 § 1 Prawa przewozowego, przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty należności ciężących na przesyłce i na podstawie powyższego przepisu powód domagał się od pozwanej spółki zapłaty wynagrodzenia za wykonane przewozy. Jak wykazano w stanie faktycznym, spółka (...) S.A. otrzymała wynagrodzenie za wykonane zlecenie, wobec czego na spornych przesyłkach nie ciążyły już żadne należności. W ocenie Sądu Rejonowego, na stronie pozwanej nie ciążył zatem obowiązek zapłaty na rzecz powoda wynagrodzenia za wykonaną usługę transportową, albowiem roszczenie to wygasło z chwilą dokonania zapłaty przez (...) Sp. z o.o.

Wobec takiego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy obciążył powoda obowiązkiem zwrotu na rzecz pozwanego całości kosztów postępowania.

Apelację od powyższego orzeczenia złożył powód, zaskarżając je w zakresie oddalającym powództwo co do kwoty 1.335,90 zł wraz z odsetkami ustawowymi od kwoty 445,30 zł: od dnia 18.1.2011 r. do dnia zapłaty, od dnia 25.1.2011 r. do dnia zapłaty oraz od dnia 27.1.2011 r. do dnia zapłaty. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- 1) art. 77 ust. 1 w zw. z art. 77 ust. 3 pkt 4 ustawy – Prawo przewozowe poprzez przyjęcie, iż roszczenia przewoźnika względem odbiorcy przesyłki przedawniają się z upływem roku od dnia odbioru przesyłki, a nie od dnia, kiedy wierzyciel mógł wezwać dłużnika do spełnienia świadczenia;
- 2) art. 445 k.c. poprzez przyjęcie błędnej definicji określenia „niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania”;
- 3) art. 120 k.c. poprzez przyjęcie, że najwcześniejszym możliwym terminem wezwania pozwanego do zapłaty był dzień dostarczenia przesyłek;
- 4) art. 51 ust 1 ustawy – Prawo przewozowe poprzez bezpodstawne przyjęcie, iż uiszczenie przez jakikolwiek podmiot wynagrodzenia na rzecz spedytora wyklucza możliwość ubiegania się przez przewoźnika o zapłatę przewoźnego od odbiorcy;

oraz przepisu postępowania, tj. art. 100 k.p.c., poprzez zasądzenie na rzecz przeciwnika zwrotu kosztów procesu w pełnej wysokości zamiast stosunkowego ich rozdzielenia, wobec częściowej zasadności powództwa.

Powołując się na powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku poprzez zasądzenie na swoją rzecz sumy pieniężnej oraz odsetek wskazanych w zakresie zaskarżenia, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, oraz przyznanie kosztów postępowania za obie instancje.

W uzasadnieniu wskazał, że Sąd Rejonowy błędnie oznaczył termin, od którego należy liczyć początek biegu rocznego terminu przedawnienia roszczenia powoda. Zgodnie z treścią art. 455 k.c., przewoźne winno być zapłacone „niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty”. W przepisach powszechnie obowiązującego prawa pojęcie niezwłoczności nie jest zdefiniowane, lecz w sytuacjach typowych, gdy z okoliczności nie wynika nic innego, należy przyjąć, że spełnienie świadczenia niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania oznacza spełnienie w terminie 14 dni od wezwania. Wobec powyższego, Sąd Rejonowy winien bieg terminu przedawnienia roszczeń powoda liczyć nie od dnia, w którym pozwany odebrał przesyłkę, lecz od dnia wymagalności roszczenia. Roszczenie zaś stawało się wymagalne niezwłocznie po wezwaniu zobowiązanego do zapłaty. Przyjmując zatem, iż powód mógł wezwać pozwanego do zapłaty już w dniu odbioru przesyłki, to pozwany winien spełnić świadczenie najpóźniej w terminie 14 dni od dnia wezwania. Zatem roszczenia powoda przedawniały się odpowiednio w dniach 20.10.2010 r., 27.10.2010 r., 18.11.2010 r., 23.11.2010 r., 1.12.2010 r., 7.12.2010 r. i 10.12.2010 r.

Apelujący zarzucił, że Sąd Rejonowy nie wziął po uwagę dyspozycji art. 77 ust. 4 ustawy – Prawo przewozowe, zgodnie z którym bieg terminu przedawnienia zawiesza się na okres od dnia wniesienia wezwania do zapłaty do dnia udzielenia odpowiedzi i zwrócenia załączonych dokumentów, najwyżej jednak na okres przewidziany do załatwienia wezwania. Powód dnia 24.11.2010 r., a więc przed upływem terminu przedawnienia roszczenia o zapłatę wynagrodzenia za przesyłki odebrane przez pozwanego w dniach: 16.11.2010 r., 22.11.2010 r. i 25.11.2010 r., wezwał pozwanego do zapłaty. Wezwanie zawiesiło bieg terminu przedawnienia do dnia 2.01.2011 r., kiedy powód otrzymał od pozwanego odpowiedź na wezwanie do zapłaty. Pozew zaś w niniejszej sprawie złożono dnia 4.1.2011 r. Wobec powyższego należy stwierdzić, iż roszczenie powoda o zapłatę wynagrodzenia za przewóz przesyłek odebranych przez pozwanego w dniach 16.11.2010 r., 22.11.2010 r. i 25.11.2010 r., objętych fakturami VAT nr (...), nie uległo przedawnieniu.

Apelujący wskazał, iż całkowicie błędna jest ocena Sądu, zgodnie z którą należność za wykonane do pozwanego transporty została w pełni uregulowana przez (...) sp. z o.o. Sąd niezasadnie przyjął – w ocenie apelującego – że wypłacenie wynagrodzenia spedytorowi oznacza jednocześnie zaspokojenie roszczeń przewoźnika o zapłatę przewoźnego. Wskazał apelujący, iż jednocześnie Sąd dostrzegł, że (...) S.A. pełnił w niniejszej sprawie rolę spedytora, a nie przewoźnika. Wobec powyższego (...) S.A. jako spedytor miał obowiązek wypłacić przewoźnikowi należne mu wynagrodzenie za przewóz, i to niezależnie od tego, czy sam otrzymał wynagrodzenie za świadczone usługi spedycyjne. Zostało bezspornie ustalone, że powód wynagrodzenia za przewóz nie otrzymał, wobec czego może jego zapłaty dochodzić od odbiorcy. Skarżący podniósł, że to powód pełnił funkcję przewoźnika, który dostarczył pozwanemu przesyłki, oraz że błędne jest rozumowanie Sądu Rejonowego, zgodnie z którym uiszczenie przez (...) sp. z o.o. wynagrodzenia na rzecz spedytora powoduje, że na przesyłkach dostarczonych przez powoda nie ciąży już żadne należności. Skoro przewoźnik nie otrzymał należnego mu wynagrodzenia za przewóz, to spedytor i odbiorca są nadal in solidum zobowiązani do jego zapłaty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się w znacznej części zasadna.

Zarzuty wobec zaskarżonego orzeczenia dotyczyły przede wszystkim prawa materialnego i kwestionowały nieprawidłowe rozstrzygnięcie przez Sąd pierwszej instancji zagadnień samego istnienia roszczenia powoda, początku biegu terminu przedawnienia oraz pominięcie kwestii zawieszenia biegu okresu przedawnienia. Zarzut odnoszący się do prawa procesowego stanowił konsekwencję stanowiska apelującego, że orzeczenie merytoryczne nietrafnie rozstrzyga o żądaniu pozwu.

Nie kwestionowano ustaleń faktycznych, które legły u podstaw zaskarżonego wyroku, wobec czego Sąd Okręgowy zaakceptował je i przyjął za własne.

Naprzód rozważyć należało, jako najdalej idący, zarzut naruszenia art. 51 ustawy z dnia 15.11.1984 r. – Prawo przewozowe (t.j. Dz.U. z 2012 r., poz. 1173; dalej jako: (...)). Sąd Rejonowy przyjął, że uiszczenie przez dającego zlecenie spedycyjne (...) Sp. z o.o.) wynagrodzenia na rzecz spedytora (...) S.A.) tytułem świadczonych przezeń usług spedycyjnych powoduje wygaśnięcie zobowiązania nawiązanego przez przewoźnika (powód) z odbiorcą towaru (pozwaną). Takie stanowisko Sądu Rejonowego było chybione. Należy však pamiętać, iż zapłata spedytorowi (...) S.A. jego wynagrodzenia przez zlecającą (...) spółkę (...), doprowadziła do wygaśnięcia innego zobowiązania, nielączącego powoda i pozwanego, lecz istniejącego między (...) S.A. (spedytorem) i zleceniodawcą. Niepodobna utożsamiać wynagrodzenie spedytora za zorganizowanie przewozu towarów z wynagrodzeniem przewoźnika, który przewóz ten na zlecenie spedytora faktycznie wykonuje. Nie było sporne, że spedytor nie wykonywał przewozu samodzielnie (art. 800 k.c.), lecz dokonał doboru przewoźnika w osobie powoda, wobec czego temu ostatniemu przysługiwały prawa z umowy przewozu, w tym roszczenie o zapłatę. (...) S.A. otrzymał wynagrodzenie za wykonane przez siebie usługi, co w żadnej mierze nie jest równoznaczne z zaspokojeniem roszczenia powoda.

W świetle powyższego powodowi przysługiwało co do zasady roszczenie na podstawie art. 51 ust. 1 PrPrzew, zgodnie z którym przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty należności ciężących na

przesyłce. Jednoznaczne jest stanowisko judykatury, że dług odbiorcy, w oparciu o ten przepis, powstaje z mocy ustawy z chwilą przyjęcia przesyłki wraz z listem przewozowym i istnieje niezależnie od długu jakiegokolwiek innej osoby wobec przewoźnika (zob. wyr. SN z dnia 20.7.2006 r., sygn. akt V CSK 115/06, L.).

Decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia apelacji miała zatem ocena kwestii przedawnienia istniejącego i nie pełnionego przez wysyłającą spółkę (...) S.A. roszczenia pieniężnego powoda.

Trafnie zarzucił skarżący, że Sąd Rejonowy nieprawidłowo ustalił datę, od której rozpoczął bieg okres przedawnienia. Dalsze rozważania należy przy tym ograniczyć do trzech przesyłek, z których dostarczenia powód wywodzi swoje żądanie, gdyż jedynie one objęte były apelacją. Idzie tutaj o przesyłki odebrane przez pozwanego w dniach 16.11.2010 r., 24.11.2010 r. i 25.11.2010 r., za które powodowi przysługiwało przewoźne w wysokości 445,30 zł za każdą z nich.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 PrPrzew, roszczenia z tytułu umowy przewozu dochodzone na podstawie ustawy lub przepisów wydanych w jej wykonaniu przedawniają się z upływem roku, natomiast według art. 77 ust. 3 pkt 4 PrPrzew przedawnienie biegnie dla roszczeń z tytułu zapłaty lub zwrotu należności – od dnia zapłaty, a gdy jej nie było – od dnia, w którym powinna była nastąpić. Słusznie wskazano w doktrynie, że ani w PrPrzew, ani w Kodeksie cywilnym nie ma regulacji dotyczących terminów płatności należności wynikających z umowy przewozu. Zwykle termin ten jest oznaczony w umowie, ale w sytuacji, gdy strony nie poczyniły w tym przedmiocie uzgodnienia, należność powinna być uiszczona niezwłocznie po wezwaniu do zapłaty, z uwzględnieniem unormowania zawartego w art. 120 § 1 zd. 2 k.c. (tak: T. S., Prawo przewozowe. Komentarz, C.H. B., Legalis 2008 r., kom. do art. 77). Ponieważ w odniesieniu do roszczenia wywodzonego z art. 51 PrPrzew - powstającego z mocy ustawy - próżno poszukiwać jakiegokolwiek terminu umownego, pozostaje odwołanie się do art. 120 § k.c. w zw. z art. 455 k.c.

Zobowiązanie odbiorcy przesyłki powstaje wprawdzie, zgodnie z językowym brzmieniem przepisu, z chwilą przyjęcia przesyłki i listu przewozowego (art. 51 PrPrzew), jednakże jego wymagalność jako zobowiązania bezterminowego uzależniona jest od czynności wierzyciela, który wezwaniem wyznacza termin spełnienia świadczenia (art. 455 k.c.). Zgodnie z art. 120 § 1 zd. 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Roszczenie staje się wymagalne, gdy wierzyciel ma prawną możliwość żądania od dłużnika zachowania zgodnego z treścią zobowiązania. Możliwość taką wierzyciel uzyskuje po upływie terminu na spełnienie świadczenia. W celu jednak uniezależnienia dłużnika od dobrej woli wierzyciela ze zobowiązania bezterminowego, który świadomie odwołując w czasie moment wezwania, mógłby w sposób nieograniczony kontrolować przedawnienie swego roszczenia, ustanowiono regulację art. 120 § 1 zd. 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli wymagalność zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie. W istocie zatem datę początkową biegu okresu przedawnienia wymuszona tą regulacją wiązać należy z dniem wymagalności hipotetycznej, zakładającej iż wierzyciel postawił swoją wierzytelność w stan wymagalności w najszybszym możliwym terminie.

W świetle powyższego należało ocenić, kiedy powód mógł wezwać pozwanego do spełnienia świadczenia oraz ustalić okres, w ramach którego dłużnik świadczenie mógłby niezwłocznie spełnić.

Zdaniem Sądu Okręgowego, już w chwili dostarczenia pozwanemu przesyłek powód mógłby, wraz z przekazaniem towaru i listu przewozowego, wezwać pozwanego do wykonania zobowiązania obciążającego pozwanego jako odbiorcę na podstawie art. 51 PrPrzew. Wobec tego na dni 16.11.2010 r., 24.11.2010 r. i 25.11.2010 r., odpowiadające datom wydania towarów, należało przyjąć najwcześniejszy możliwy termin wezwania do zapłaty.

Chwila ta nie jest jednak miarodajna dla ustalenia potencjalnej wymagalności roszczenia, gdyż ustawodawca słusznie gwarantuje dłużnikowi stosowny okres na przygotowanie się do świadczenia. Zgodnie z regulacją art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenia powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do zapłaty. (...) nie oznacza „natychmiast”, lecz w terminie realnym, uwzględniającym okoliczności miejsca i czasu oraz treść art. 354-355 k.c. (zob. wyrok SN z dnia 13.12.2006 r., II CSK

293/06, LEX nr 453147). Termin ten w sytuacjach typowych należy określić na 14 dni (por. także wyrok SN z dnia 28.5.1991 r., II CR 623/90, LEX nr 9056).

Wobec powyższego, daty hipotetycznej wymagalności, od których rozpoczynał bieg termin przedawnienia roszczeń powoda, kształtowały się, z uwzględnieniem art. 111 k.c., następująco:

- na dzień 1.12.2010 r. (za towar dostarczony 16.11.2010 r. + 14 dni);
- na dzień 9.12.2010 r. (za towar dostarczony 24.11.2010 r. + 14 dni);
- na dzień 10.12.2010 r. (za towar dostarczony 25.11.2010 r. + 14 dni).

Roczne terminy przedawnienia roszczeń powoda upływały zatem odpowiednio 1.12.2011 r., 7.12.2011 r. oraz 10.12.2011 r.

W konsekwencji Sąd Okręgowy nie podzielił poglądu Sądu Rejonowego, iż dla roszczeń przewoźnika o przewoźne w przewozie lądowym towarów roszczenie staje się wymagalne już z chwilą dostarczenia przesyłki do odbiorcy. Odnosząc się do poglądu wyrażonego w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16.12.2009 r., sygn. akt I CSK 162/09 (LEX nr 558262), należy podnieść, że powołane orzeczenie dotyczyło odmiennego układu stosunków faktycznych (odbiorca był jednocześnie dającym zlecenie spedycyjne, przy czym obok wynagrodzenia przekazał spedytorowi osobną sumę na pokrycie wynagrodzenia przewoźnika). Nadto zawarte w jednym zdaniu stwierdzenie SN, odnoszące się do przedawnienia roszczenia z tytułu przewozu, nie dokonywało rozróżnienia na umowne zobowiązanie zlecającego przewóz w stosunku do przewoźnika oraz zobowiązanie odbiorcy wobec przewoźnika, wynikające z art. 51 PrPrzew. Stwierdzenie to stanowiło jedynie nie analizowany szerzej przez Sąd Najwyższy element wywodu w przedmiocie przedawnienia roszczenia wywodzonego z art. 392 k.c.

Trafny okazał się zarzut niezastosowania art. 77 ust. 4 PrPrzew. Zgodnie z tym przepisem, bieg przedawnienia zawiesza się na okres od dnia wniesienia reklamacji lub wezwania do zapłaty do dnia udzielenia odpowiedzi na reklamację lub wezwania do zapłaty i zwrócenia załączonych dokumentów, najwyżej jednak na okres przewidziany do załatwienia reklamacji lub wezwania do zapłaty. Wezwanie do zapłaty skierowane do pozwanego (k. 34 akt) wniesione zostało pocztą w dniu 25.11.2011 r. (potwierdzenie nadania – k. 36 akt), zaś odpowiedź wraz ze zwrotem dokumentów została udzielona przez pozwanego pismem z dnia 20.12.2011 r. (k. 32 akt), odebrany przez powoda w dniu 2.1.2012 r. (fakt niezaprzeczony). Skoro wezwanie do zapłaty nadane zostało w okresie, w którym biegł termin przedawnienia dla poszczególnych roszczeń, to okresy przedawnienia uległy zawieszeniu na okres od dnia 25.11.2011 r. do dnia 2.1.2012 r., i od dnia 3.1.2012 r. biegły w dalszym ciągu. Ostatecznie zatem, gdyby powództwo nie zostało wytoczone, terminy przedawnienia zakończyłyby się dla poszczególnych roszczeń:

- 8.1.2012 r. (za towar dostarczony 16.11.2010 r.),
- 16.1.2012 r. (za towar dostarczony 24.11.2010 r.),
- 17.1.2012 r. (za towar dostarczony 25.11.2010 r.),

natomiast pozew wniesiony został w dniu 4.1.2012 r. (data stempla pocztowego – k. 37 akt).

Nie miał zastosowania dla oceny długości zawieszenia biegu przedawnienia przepis art. 75 ust. 2 PrPrzew, wyznaczający najdłuższy dopuszczalny okres (3 miesiące) na załatwienie wezwania do zapłaty, mogący jednocześnie stanowić najdłuższą przerwę przedawnienia, gdyż pozwany odpowiedział powodowi po upływie 1 miesiąca i 7 dni od dnia nadania wezwania do zapłaty.

W rezultacie, skoro roszczenia powoda za towary dostarczone pozwanemu w dniu 16.11.2010 r. na kwotę 445,30 zł (faktura VAT nr (...), nazwa usługi (...) – k. 24), w dniu 22.11.2010 r. na kwotę 445,30 zł (faktura VAT nr (...), nazwa usługi (...) – k. 26) oraz w dniu 25.11.2010 r. na kwotę 445,30 zł (faktura VAT nr (...), nazwa usługi (...) – k. 28) nie

uległy przedawnieniu, powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie, a więc i apelacja w tym zakresie okazała się zasadna.

Odsetki od wymienionych kwot należało liczyć od dnia 10.12.2011 r. Także i w tym przypadku Sąd Okręgowy przyjął termin 14 dni na spełnienie świadczenia, liczony wszakże od dnia nadania przesyłki listowej zawierającej wezwanie do zapłaty (25.11.2011 r.), zgodnie z przepisem art. 455 k.c. w zw. z art. 481 § 1 i 2 k.c. Apelacja w zakresie odsetek obejmujących okres wcześniejszy została oddalona.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.335,90 zł wraz z odsetkami w wysokości ustawowej od dnia 10.12.2011 r. do dnia zapłaty (pkt I ppkt 1 sentencji) oraz oddalając apelację w pozostałej części zgodnie z art. 385 k.p.c. (pkt II).

W konsekwencji takiego rozstrzygnięcia zmiany wymagało orzeczenie o kosztach postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Powództwo zostało uwzględnione w części, zatem Sąd Okręgowy zastosował zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów. Powód poniósł opłatę sądową od pozwu w kwocie 180 zł, koszt zastępstwa prawnego sprawowanego przez adwokata w kwocie 600 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa 17 zł, co łącznie wyniosło 797 zł. Powód wygrał sprawę w ok. 37 %, więc należał się mu zwrot kwoty 294,89 zł (797 zł x 37 %). Pozwany poniósł przed Sądem Rejonowym koszt zastępstwa prawnego sprawowanego przez adwokata w kwocie 600 zł oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, co łącznie dało 617 zł. Pozwany wygrał sprawę w 63 %, wobec czego mógł żądać zwrotu 388,71 zł (617 zł x 63 %). Po wzajemnej kompensacji należnych kosztów (388,71 zł - 294,89 zł) i zaokrągleniu do pełnych złotych, Sąd Okręgowy zasądził na rzecz pozwanego kwotę 94 zł tytułem zwrotu kosztów procesu przed Sądem pierwszej instancji (pkt I ppkt 2 sentencji), o czym orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, w zw. z art. 99 w zw. z art. 100 k.p.c.

Postępowanie apelacyjne powód wygrał prawie w całości, wobec czego zastosowanie miał przepis art. 100 zd. 2. k.p.c. Pozwany był obowiązany zatem do zwrotu całości poniesionych przez przeciwnika kosztów postępowania apelacyjnego, na które składały się: opłata sądowa od apelacji w kwocie 67 zł oraz koszt zastępstwa procesowego sprawowanego przez adwokata w kwocie 90 zł, co stanowi łącznie 157 zł. Kwotę tę Sąd Okręgowy zasądził od pozwanego na rzecz powoda, na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 100 zd. 2. k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., o czym orzekł w pkt III sentencji.

Stawki zastępstwa procesowego ustalono na podstawie § 6 pkt 3 oraz § 13 ust. 1 pkt 1 w zw. § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.9.2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r., poz. 461).